

Stare

Staren häckar över stora delar av landet, dock saknas den i skogsdominerade bygder. Arten har minskat kraftigt till följd av omfattande förändringar i landskapet, särskilt en minskning av arealen betade marker. Tillgången på lämpliga bohål är en bristvara, och arten kan häcka upp till en kilometer från lämpliga födosöksområden. Flyttfågel.

Ekologiska krav

Staren häckar i anslutning till jordbrukslandskapet, i tätorter och andra öppna marker. Under häckningstid utnyttjar den öppen mark med kortvuxet fältskikt för födosök. Den föredrar kortbetade, gärna fuktiga betesmarker, där den ofta följer kor eller andra djur, men utnyttjar även nysådda eller skördade åkrar, gräsmattor, vägkanter och liknande. Boet läggs i befintliga håligheter, till exempel i gamla bohål av större hackspett och gröngöling, i naturliga håligheter i döda eller döende lövträd, i holkar eller under tegelpannor. Oftast häckar den i dungar och skogsbryn i jordbrukslandskapet, alléer, gårdsmiljöer och parker, men kan också häcka i sluten skog om lämpliga boplatser finns. Staren kan flyga upp till en kilometer från boet för att söka föda, och kan alltså häcka långt från öppna marker. Det räcker med några få träd för att häckning ska kunna ske. Vanliga boträd är asp, ask, björk, ek och bok. Ofta häckar arten i små kolonier.

Utbredning och regionala skillnader

Stare förekommer i södra och mellersta Sverige och längs Norrlandskusten. Tidigare fanns arten i stort sett i hela landet, men till följd av en kraftig minskning sedan 1970-talet är den nu mer eller mindre försvunnen från stora delar av Norrlands inland och skogsdominerade bygder i södra och mellersta Sverige.

Indikator på skyddsvärd skog

Saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Faktorer som missgynnar eller hotar arten

Staren hotas av såväl minskad tillgång på lämpliga födosöksområden som brist på lämpliga boträd. Arten har försvunnit från stora områden till följd av nedläggning av jordbruksmark, främst i Norrlands inland men även i skogs- och mellanbygder i södra och mellersta Sverige.

Behov av hänsyn – allmänt

I normalfallet är god miljöhänsyn tillräckligt. Hänsyn ska tas mot boplatser i form av

träd med hackspettshål och andra håligheter.

Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder

- Avstå från skogliga åtgärder inom 100 meter från boplatser under perioden 1 april–30 juni. Detta gäller också holkar med häckning.
- Spara alla hålträd vid gallring och avverkning. Det är en fördel om träden står så öppret att fåglarna lätt kan flyga in till bohålet. Lämna gärna hänsyn i form av grupper av skyddande träd omkring hålträden för att minska risken för stormfällning.
- Spara samtliga grövre aspar (de grövsta som finns), som har förutsättningar att utnyttjas som boträd. Ställ gärna hänsynsträden i grupp för att motverka att de blåser ner.
- Gynna asp och andra grövre lövträd vid röjning och gallring. Det gäller särskilt i odlingslandskapet eller i skogsmark nära öppna marker.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Sätt upp holkar i skogsbryn i anslutning till åkermark.
- Plantera inte igen övergivna åkermarker.

Områdesskydd och frivilliga avsättningar

Häckande stare är i normalfallet inte i behov av områdesskydd eller frivilliga avsättningar.

Skogsvårdslagstiftningen

- Ta inte bort högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägogränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m., spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd, hassel, lind, lönn, ask och alm, (SKVFS 7:8).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. äldre hassellundar, brynmiljöer, äldre skogsbeten samt igenvuxna hagmarker eller lövängar (SKSFS 7:17).
- Lämna en skyddszon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).

Lästips

Artfakta för stare. ArtDatabankens webbplats,
<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103037>

http://birdlife.se/1.0.1.0/818/download_1742.php

Populationsstorlek: 180 000 par

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 46 %

2001–2012: minskning 30 %

Rödlistestatus 2015: Sårbar (VU)

Fågeldirektivets Bilaga 1: Nej

